

ХУЛОСАИ

НИҶОИИ ШУРОИ ДИССЕРТАТСИОНИИ 6D.KOA-029-И НАЗДИ
ДОНИШГОҶИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН АЗ РҶИИ
ДИССЕРТАТСИЯ БАРОИ ДАРЁФТИ ДАРАҶАИ ИЛМИИ ДОКТОРИ
ФАЛСАФА (PHD) – ДОКТОР АЗ РҶИИ ИХТИСОС

Парвандаи аттестатсионии №____

Қарори Шурои диссертатсионӣ аз 08 июни соли 2023, таҳти №35
Дар бораи ба Камолов Шодмонҷон Валихонович, шахрванди Ҷумҳурии
Тоҷикистон, додани дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) – доктор аз
рӯи ихтисоси 6D020100 – Фалсафа (6D020106 – Фалсафаи иҷтимоӣ).

Диссертатсияи Камолов Ш.В. дар мавзӯи «Фалсафаи иттилоот ва
чаҳонбинии муосири илмӣ» дар таърихи 28-уми марти соли 2023,
суратмаҷлиси №27 аз ҷониби Шурои диссертатсионӣ (734025, ш.
Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 17; фармоиши Комиссияи олии
аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 01 феввали
соли 2022 таҳти №38) ба ҳимоя қабул карда шудааст.

Довталаб барои дарёфти дараҷаи илмӣ Камолов Шодмонҷон
Валихонович, соли таваллудаш 1991, соли 2012 Донишгоҳи давлатии
Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакиро бо ихтисоси «Забон ва адабиёти
рус», соли 2018 зинаи магистратура аз рӯи ихтисоси «Муносибатҳои
байналмилалӣ» ва соли 2021 зинаи доктор (PhD)-ро аз рӯи ихтисоси
фалсафа дар донишгоҳи зикршуда хатм намудааст. Аз соли 2016 ба ҳайси
ассистенти кафедраи фалсафаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи
Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ фаъолият менамояд.

Диссертатсия дар кафедраи фалсафаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб
ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ омода гардидааст.

Роҳбари илмӣ: Ибодов Маҳмадулло Орифович – доктори илмҳои
фалсафа, профессори кафедраи фалсафаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба
номи Абуабдуллоҳ Рӯдакӣ.

Муқарризони расмӣ:

Ҷононов Сайдамир – доктори илмҳои фалсафа, профессори
кафедраи ҷомеашиносии Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ ва
соҳибкории Тоҷикистон;

Сатторзода Субҳиддин Начмуддин – номзади илмҳои фалсафа,
муаллими калони кафедраи кори иҷтимоии Донишгоҳи миллии
Тоҷикистон.

Муассисаи пешбар – Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав (ш. Бохтар) дар тақризи мусбати худ, ки аз ҷониби доктори илмҳои фалсафа, дотсент Шарипов А.К. омода карда шуда, аз ҷониби мудирӣ кафедраи фалсафа номзади илмҳои фалсафа, дотсент Субҳонзода С.И. ба имзо расида, аз ҷониби ректори ҳамин Донишгоҳ, доктори илмҳои биологӣ, профессор Давлатзода С.Х. тасдиқ шудааст, қайд менамояд, ки диссертатсияи Камолов Шодмонҷон Валихонович дар мавзуи «Фалсафаи иттилоот ва ҷаҳонбинии муосири илмӣ» аз рӯйи навгонии илмӣ, мубрамият, аҳамияти назариявӣ ва амалӣ доштани сазовори баҳои мусбат буда, ба талаботи пешбининамудаи бандҳои 32 ва 33-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ аст ва муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) – доктор аз рӯйи ихтисоси 6D020100 – Фалсафа (6D020106 – Фалсафаи иҷтимоӣ) мебошад.

Муқарризони расмӣ ва муассисаи пешбар бо назардошти муқаррароти бандҳои 67-70 ва 74-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-уми июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ шудааст, интихоб ва таъйин гардидаанд. Дар интихоби муқарризони расмӣ ва муассисаи тақриздиханда он чиз ба асос гирифта шудааст, ки онҳо аз рӯйи ихтисоси 6D020100 – Фалсафа (6D020106 – Фалсафаи иҷтимоӣ) дар сатҳи дахлдор таҳқиқоти илмӣ анҷом додаанд ва корҳои илмӣ-таҳқиқотии онҳо ба масъалаи таҳқиқшавандаи диссертатсияи Камолов Ш.В. алоқамандии зич доранд.

Камолов Шодмонҷон Валихонович оид ба мавзуи диссертатсия 15 маводи илмӣ таҳия намудааст. Аз ин миқдор 6 мақола дар маҷаллаҳои илмӣ тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷоп шудаанд. Натиҷаҳои асосии диссертатсия ва хулосаҳои таҳқиқот дар мақолаҳои илмӣ муаллиф инъикос ёфтаанд.

Муҳимтарин интишороти доғалаб аз рӯйи мавзуи диссертатсия дар маҷаллаҳои тақризшавандаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон:

1. Камолов Ш.В. Фалсафаи иттилоот ва ҷаҳонбинии муосири илмӣ [Матн / Ш.В. Камолов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. – Душанбе. – 2019. – №9. – С. 233-238. ISSN 2074-1847;
2. Камолов Ш.В. Таҳлили фалсафӣ ва умумилмӣ мафҳуми иттилоот [Матн] / Ш.В. Камолов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. – Душанбе. – 2019. – №10 (2). – С. 134-139. ISSN 2074-1847;

3. Камолов Ш.В. Информация как ключевое понятие в понимании современной научной картины мира [Текст] / М.О. Ибодов, Ш.В. Камолов // Вестник Таджикского национального университета. – Душанбе. – 2020. – №7 – С. 152-156. ISSN 2074-1847;
4. Камолов Ш.В. Иттилоот ва таҳаввулот [Матн] / М.О. Ибодов, Ш.В. Камолов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. – Душанбе. – 2021. – №8. – С. 139-144. ISSN 2074-1847;
5. Камолов Ш.В. Фаҳмиши мафҳуми таҳаввулотгароии универсалӣ дар манзараи муосири илмии олам [Матн] / М.О. Ибодов, Ш.В. Камолов, А.С. Раҷабов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. – Душанбе. – 2022. – №2. – С. 101-107. ISSN 2074-1847;
6. Камолов Ш.В. Таъсири иттилоот ба таҳаввулоти ояндаи инсон [Матн] / М.О. Ибодов, Ш.В. Камолов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. – Душанбе. – 2022. – №8. – С. 103-113. ISSN 2074-1847;

Ба автореферати диссертатсия аз ҷониби шахсони зерин тақризҳо навишта шуда, ба шурои диссертатсионӣ пешниҳод шудаанд:

Қаҳҳоров Ғаюр Ғаффурович – доктори илмҳои фалсафа, сарҳодими илмии Шуъбаи сотсиологияи Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон.

Раҳимов Муҳсин Ҳусейнович – доктори илмҳои фалсафа, профессори кафедраи илмҳои ҷомеашиносии Донишгоҳи техникаи Тоҷикистон ба номи М.С.Осимӣ.

Азизов Комил Ҷураҳонович – номзади илмҳои фалсафа, дотсент, мудири кафедраи фанҳои гуманитарии Донишгоҳи давлатии Данғара.

Ҷамаи тақризҳои ба автореферат воридгардида мусбат арзёбӣ гардида, дар онҳо баъзе эродҳои хусусияти ҷузъӣ ва пешниҳодҳо манзур шудааст.

Шурои диссертатсионӣ қайд менамояд, ки дар натиҷаи таҳқиқоти диссертатсионии довталаб:

– муайян карда шудааст, ки мафҳуми иттилоот то солҳои 20-уми асри ХХ дар фаҳмиши муқаррарӣ истифода гардида, баъдан мазмуни фалсафӣ ва умумиилмиро касб кард. Дар ин замина ба қатори мафҳумҳои бунёдии материя, энергия, ҳаракат ворид гардид;

– асоснок карда шудааст, ки яке аз масъалаҳои мубрами фалсафӣ-методологӣ дар илми муосир гурӯҳбандӣ ва банизомдарории равишҳои асосӣ дар тавсифи чунин падидаи бисёрмаъно, яъне иттилоот мебошад, инчунин дар робита бо таносуби мафҳуми иттилоот бо дигар категорияҳои фалсафӣ ва илмӣ таҳлили фалсафӣ-методологӣ амалӣ гардонида шудааст;

– дар доираи тамоюлҳои нави илмӣ таъсири рушди босуръати иттилооткунонӣ, автоматикунонӣ, компютерикунонӣ, прогресси илмӣ-техникӣ ба таҳаввулоти ояндаи инсон дар фазои иттилоотии иҷтимоӣ-фарҳангӣ ва ахлоқии ҷомеаи муосир мавриди баррасӣ қарор дода шудааст;

– қайд карда мешавад, ки аз диди ҷаҳонбинӣ, истилоҳи «иттилоот» воқеан мафҳуми бисёрестифодашаванда, дорои мазмун ва маънои васеъ мебошад. Айни ҳол, мафҳуми мазкур на танҳо доира ва ҳудуди корбарии худро васеъ намудааст, балки мазмун ва мундариҷаи худро низ аз дидгоҳи ҷаҳонбинӣ дар ҷунин самтҳои илми муосир – равоншиносии иттилоотӣ, фарҳангшиносии иттилоотӣ, антропологияи иттилоотӣ, этикаи иттилоотӣ, синергетика ва ғайра пурра намудааст;

– асоснок карда шудааст, ки дар доираи мазмуни фалсафӣ ва илмӣ-гуманитарӣ масъалаи ташаккули ҷаҳонбинии нави иттилоотӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун масъалаи мубрами рӯз ҳисобида мешавад. Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки имрӯз дар давраи гузариш ба ҷомеаи иттилоотӣ ва технологӣ қарор дорад, барои он ташаккули ҷаҳонбинии нави иттилоотӣ мақоми калидиро ишғол менамояд.

Аҳамияти назариявӣ ва амалии таҳқиқоти диссертатсионӣ аз он иборат аст, ки муқаррарот ва хулосаҳои назариявӣ, натиҷаҳои дастрасшуда дар коркарди асосҳои фалсафӣ ва методологии концепсияҳои иттилоотӣ ва ташаккули ҷаҳонбинии нави иттилоотӣ саҳми хешро мегузоранд. Рисолаи таҳқиқотии пешниҳодшуда барои бунёди тасаввуроти амиқ дар бораи воқеияти иттилоотӣ, мушкилот, равияҳо ва зиддиятҳои гуногуни ҷойдошта дар ин ҷода мусоидат менамояд. Натиҷаҳои бадастомадаи кори илмӣ-таҳқиқотӣ метавонанд дар рушди минбаъдаи коркардҳо, инчунин, дар муайян намудани равишҳои фанҳои нави фалсафаи иттилоот ва информология истифода карда шаванд. Маводи таҳқиқотии дастрасшуда метавонад шаҳрвандони Тоҷикистон, аз ҷумла, ҷавонро аз таъсири ахбору иттилооти манфӣ ҳифз кунад. Инчунин, аҳамияти илмӣ-амалии рисолаи таҳқиқотӣ дар он ифода меёбад, ки натиҷаҳои таҳқиқотро метавон ҳангоми таълими фанҳои фалсафа, фалсафаи табиатшиносӣ, фалсафаи илм, фарҳангшиносӣ, антропология ва ғайра истифода кард.

Асосҳои назариявии таҳқиқот ба он асоснок мегардад, ки муаллифи рисола бештар ба муқаррарот ва хулосаҳои назариявӣ илмҳои фалсафӣ, муҳаққиқони хориҷӣ ва ватанӣ, ки бевосита ба мавзӯи таҳқиқотӣ, ташаккули ҷомеаи иттилоотӣ ва равандҳои гуногуни муосири иттилоотӣ ва коммуникатсионӣ рӯ овардаанд, таъян намудааст. Дар баробари ин, корҳои илмӣ олимон ва муаллифон, ки дар шакли

монографияҳо, дастурҳои таълимӣ, мақолаҳои илмӣ, инчунин маҳзанҳои электронии интернетӣ мавриди истифодаи васеъ қарор гирифтаанд.

Дарачаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот нишон дод, ки хулосаҳои асосии таҳқиқоти диссертатсиониро асоснокии методологии муқаррароти ибтидои назариявӣ, мувофиқати усулҳои таҳқиқот ба ҳадафҳо ва вазифаҳои он, инчунин, истифодаи усулҳои диалектикӣ, объективӣ, таърихӣ, мантиқӣ ва муқоисавӣ таъмин намудааст.

Дар асоси таҳлил ва хулосаҳои баровардашуда оид ба истифодаи амалии натиҷаҳо тавсияҳои зерин пешниҳод карда мешаванд:

1. Имрӯз иттилоот ҳамчун масъалаи рӯзмарраи умумиилмӣ диққати олимон, муҳаққиқон ва коршиносони ҳама соҳаҳо аз табиатшиносӣ то гуманитарӣ ҷалб намудааст. Онҳо бештар дар атрофи таносуби иттилоот ва дониш, хотира ба ҷойи фаҳмиш, иттилоот ва таҳаввулот, иттилоот ва таҳаввулоти ояндаи инсон, манзараи таҳаввулоти олам, ташаккули ҷаҳонбинии нави иттилоотӣ баҳсу мунозира доранд. Вобаста ба ин ҳолат, муҳаққиқонро мебояд оид ба асосҳои фалсафӣ, методологӣ, гносеологӣ, илмӣ-табӣӣ ва гуманитарии падидаи иттилоот, ки мақоми калидиро дар манзараи муосири илмии олам ишғол менамояд, дар коркарди минбаъдаи масъалаҳои фалсафӣ аҳамияти ҷиддӣ диҳанд.

2. Имрӯз мо шоҳид ва иштирокчиҳои фаъоли прогресси иҷтимоӣ – ҷомеаи нави иттилоотӣ ва технологияи умумибашарӣ мебошем. Ин ҳолат ташаккули фалсафа ва ҷаҳонбинии нави иттилоотиро тақозо дорад. Вобаста ба ин, Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон ва муассисаҳои илмӣ-таълимиро мебояд, ки ҷиҳати ташаккули ҷаҳонбинии нави илмӣ ва иттилоотӣ барои ҷавонон ва сокинони ҷомеаи имрӯза ҷораҳои амалӣ андешанд.

3. Барои бунёди тасаввуроти амиқ дар бораи воқеияти иттилоотӣ, мушкилот, равияҳо ва зиддиятҳои гуногуни ҷойдошта дар ин ҷода таълими курси махсус аз фанҳои нави фалсафаи иттилоот ва информология дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ба роҳ монда шавад.

4. Натиҷаҳои илмии соҳаи нави фалсафаи иттилоот ва информология ҳангоми таълими фанҳои фалсафа, фалсафаи илм, метод ва методологияи илмӣ-таҳқиқотӣ, фалсафаи табиатшиносӣ, антропология ва омода сохтани лексияҳо, курсҳои махсус ва семинарҳо оид ба мавзӯҳо ва фанҳои дахлдор истифода бурда шаванд.

5. Воқеияти иттилоотии имрӯза нишон медиҳад, ки ҳеҷ як инсон, аз ҷумла шахси ҷавон аз таъсири иттилооти носоҳеҳ, бардуруғ ва иғвоангез дар канор буда наметавонад. Баъзе аз ҷавонони сустирода ва ноогоҳ ҳангоми ворид шудан ба фазои иттилоотӣ ба доми гурӯҳҳои иртиҷой ва

ифротӣ афтода, ба миллату Ватан хиёнат менамоянд. Вобаста ба ин ҳолат, барои ҳифзи шахрвандони ҷумхурӣ, аз ҷумла, ҷавонон аз таъсири иттилооти манфӣ ва иғвоангез бояд дар онҳо ҷаҳонбинии иттилоотӣ ва интиқодӣ ташаккул дода шавад.

6. Шаҳрвандон, аз ҷумла, ҷавонро мебояд пеш аз ворид гардидан ба фазои иттилоотӣ, аз ҷумла ҳангоми ҳузур дар Интернет, барои аз таъсири иттилооти носоҳеҳ эмин будан ба манбаъ, мазмун, эътимодноқӣ ва арзишмандии иттилоот диққати махсус диҳанд.

7. Барои ташкили фазои мусоиди иттилоотӣ ва аз таъсири омилҳои номатлуби иттилоотӣ эмин будан, зарур аст дараҷаи саводнокии истифодабарии технологияҳои иттилоотӣ-коммуникатсионӣ ва шабаки Интернетӣ дар сокинони кишвар боло бурда шавад.

Саҳми шахсии диссертант бо сатҳи наवгони илмии диссертатсионӣ, нуқтаҳои илмӣ, ки ба ҳимоя пешниҳод мешаванд, мақолаҳои илмӣ, маърузаҳо дар конференсияҳои илмӣ-амалӣ, ҳамчунин тарзи навишт, масъалагузорӣ ва услуби диссертатсия ифода меёбад. Диссертант дар тасниф ва таҳқиқи ҷобачогузори мавод дар бобҳо, коркарди маълумоти бадастомада ва таҳлили натиҷаҳо, ҷамъбасту хулосабарориҳо бо сабки баёни фаҳмо ва мушаххас саҳм гузоштааст.

Ҷаласаи Шурои диссертатсионӣ 08 июни соли 2023 ҷиҳати сазовор донишдони Камолов Шодмонҷон Валихонович ба дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) – доктор аз рӯи ихтисоси 6D020100 – Фалсафа (6D020106 – Фалсафаи иҷтимоӣ) қарор қабул кард.

Ҳангоми гузаронидани овоздиҳии пинҳонӣ дар Шурои диссертатсионӣ 12 нафар иштирок доштанд, аз ҷумла докторони илм 5 нафар аз рӯи ихтисоси диссертатсияи баррасишаванда. Аз 12 нафар иштирокдоштагон дар маҷлис, ки ба шуро шомил буданд, овоз доданд: тарафдор – 12 нафар, муқобил - нест, бюллетенҳои безътибор - нест

**Раиси Шурои диссертатсионӣ, доктори
илмҳои фалсафа, профессор**

Маҳмадизода Н.Д.

**Котиби илмии Шурои диссертатсионӣ,
доктори илмҳои фалсафа**

Муминов А.И.

08 июни соли 2023